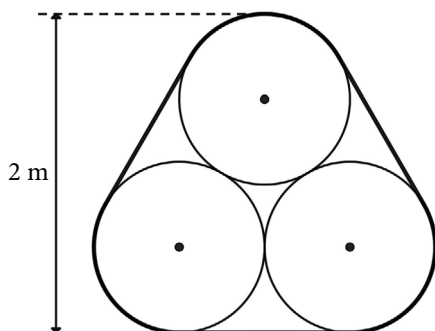

TROKUT, ČETVEROKUT I KRUG

Zlatko Lobar, Zagreb

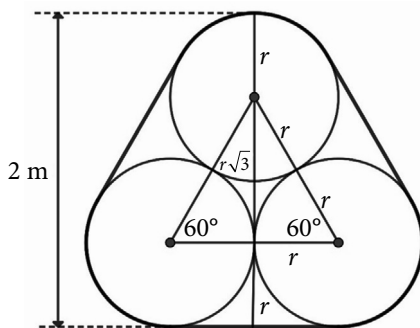
Primjer 1. Kolike je duljine remen koji obavija tri jednaka kotača na slici?

Rješenje: Središta triju zadanih kružnica vrhovi su jednakostraničnoga trokuta kojemu stranice imaju duljine $2r$. Visina jednakostraničnoga trokuta

računa se po formuli $v = \frac{a\sqrt{3}}{2}$, gdje je a duljina stranice trokuta. U ovom je

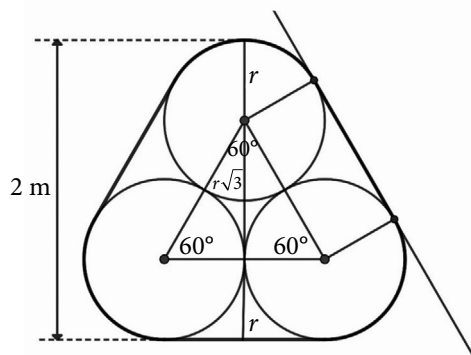
slučaju $a = 2r$ pa je $v = \frac{2r\sqrt{3}}{2} = r\sqrt{3}$.

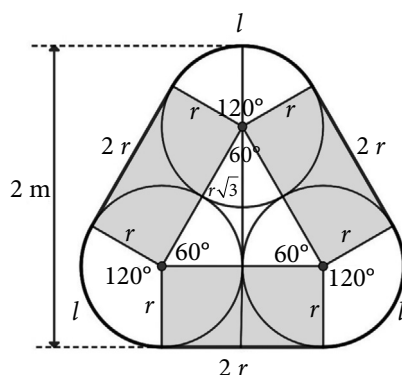
Dopunimo li sliku kako je prikazano, vrijedi $r + r\sqrt{3} + r = 2$. Slijedi $r(2 + \sqrt{3}) = 2$, tj. $r = \frac{2}{2 + \sqrt{3}}$ m.

Uočimo da su ravni dijelovi remena usporedni sa stranicama jednakostraničnoga trokuta. Ti su dijelovi na zajedničkoj tangenti dviju kružnica (pravcu koji dira obje kružnice).

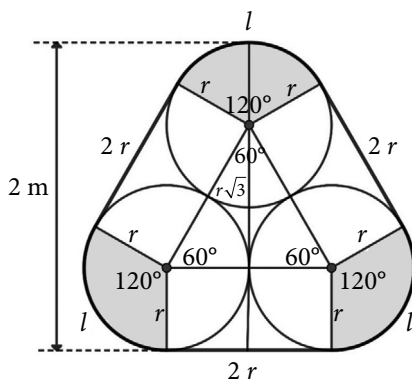

S obzirom na to da su polumjeri kružnica koji spajaju središte i diralište pravca i kružnice okomiti na tangentu, možemo istaknuti tri pravokutnika čije stranice imaju duljine r i $2r$. To znači da ravni dijelovi remena imaju duljine $2r$.

Još treba izračunati duljine lukova koji pripadaju trima kružnicama. Tim lukovima odgovaraju središnji kutovi veličine 120° jer je $360^\circ - 60^\circ - 2 \cdot 90^\circ = 120^\circ$.

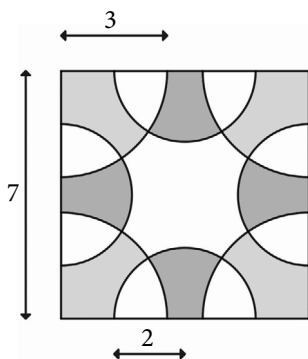
To znači da je duljina l jednoga luka jednaka $l = \frac{1}{3} \cdot 2r\pi$, a ukupna duljina sva tri luka je $3l = 2r\pi$.

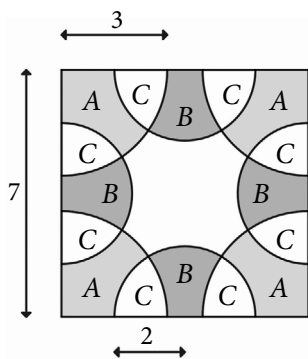
Duljina remena stoga je

$$6r + 2r\pi = r \cdot (6 + 2\pi) = \frac{2}{2 + \sqrt{3}} \cdot (6 + 2\pi) \text{ m} = \frac{12 + 4\pi}{2 + \sqrt{3}} \text{ m} \approx 6.58 \text{ m}.$$

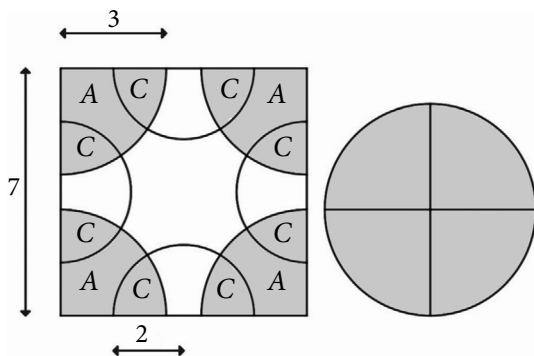
Primjer 2. Kolika je razlika površina svjetlije i tamnije obojenih područja ako su zadane duljine stranica kvadrata i radijusi kružnih lukova?

Rješenje: Površine svjetlije obojenih područja označit ćemo s A , a površine tamnije obojenih područja s B . Površine zajedničkih područja kružnih isječaka i polukrugova označit ćemo s C . Označene površine vidimo na sljedećoj slici.

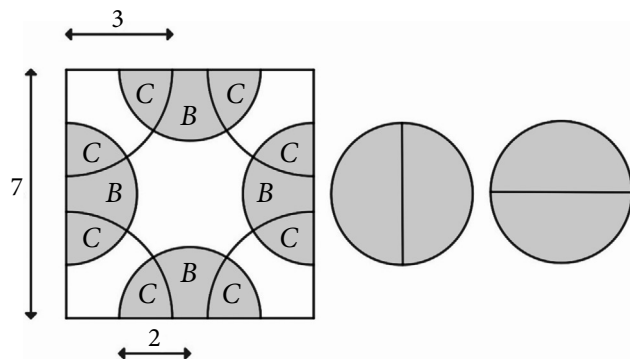

Četiri kružna isječaka u kutovima kvadrata čine krug radijusa 3.

Stoga je zbroj površina svih tih isječaka jednak $4A + 8C = 3^2 \pi = 9\pi$.

Četiri polukruga uz stranice kvadrata čine dva kruga radijusa 2.

Stoga je zbroj površina svih tih polukrugova jednak

$$4B + 8C = 2 \cdot 2^2 \pi = 2 \cdot 4\pi = 8\pi$$

Ukupna površina svih svjetlijih područja je $4A$, a svih tamnijih $4B$. Dakle, tražena razlika tih površina jest $4A - 4B$.

Imamo sustav od dvije jednačbe. Oduzet ćemo posebno lijeve i desne strane.

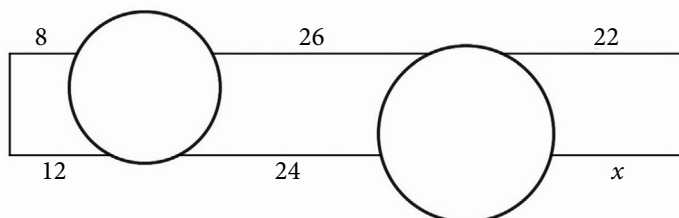
$$\begin{cases} 4A + 8C = 9\pi \\ 4B + 8C = 8\pi \end{cases}$$

$$4A + 8C - (4B + 8C) = 9\pi - 8\pi$$

$$4A + 8C - 4B - 8C = \pi$$

$$4A - 4B = \pi. \text{ Dakle, tražena je površina jednaka } \pi.$$

Zadatak 1. Kolika je duljina dužine x ?

Izvor:

1. <https://www.youtube.com/@MindYourDecisions/videos>

